

Vergaderjaar 2018–2019

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 488

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 januari 2019

Bij brief van 6 december 2018 heeft u mij verzocht om een reactie op het e-mailbericht van Scholtens Advocaten te Emmeloord d.d. 20 november 2018 aan de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Omdat de vraag ook ziet op bevoegdheden van het Openbaar Ministerie, stuur ik u deze reactie mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid.

In het e-mailbericht van Scholtens Advocaten wordt gemeld dat er bewegingen worden gemaakt die, naar het oordeel van Scholtens Advocaten, kunnen worden gekwalificeerd als het gaandeweg uitkleden van de rechtbank Lelystad als volwaardige rechtbank. De rechtbank Midden-Nederland zou in het voorjaar van 2018 hebben besloten om in het vervolg alle voorgeleidingen van meerderjarige verdachten alleen nog te laten plaatsvinden in Utrecht en het Openbaar Ministerie (OM) zou hebben besloten om alle TOM-zaken voor volwassenen en OTP-zaken voor minderjarigen¹ per 1 januari 2019 ook alleen nog in Utrecht te houden.

Iedere op het oog kleine stap versterkt, naar het oordeel van Scholtens Advocaten, het proces van uitkleding en ontmanteling van een volwaardige rechtbankvestiging. De toegang voor de burger wordt beperkt en het op niveau kunnen beoefenen van de strafrechtadvocatuur in Flevoland wordt bemoeilijkt aldus de e-mail.

Ontwikkelingen Lelystad

De Raad voor de rechtspraak en het Openbaar Ministerie hebben mij geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van de plaats van voorgeleiding van meerderjarige verdachten en de locatie van TOM-zittingen en OTP-zittingen. Hieronder ga ik in op deze ontwikkelingen, waarbij ik een onderscheid maak tussen de plaats van voorgeleiding van meerjarige verdachten enerzijds en de locatie van TOM-zittingen en OTP-zittingen anderzijds. Het eerste is aan het betref-

¹ TOM staat voor Transactie Openbaar Ministerie en OTP voor Oproep Ten Parkette.

fende gerechtsbestuur en het andere aan de leiding van het arrondissementsparket.

Voorgeleidingen meerderjarige verdachten

Het aantal voorgeleidingen van meerderjarige verdachten in Lelystad is relatief beperkt en wisselend. Voorgeleidingen op rechtspraaklocaties in Utrecht en Lelystad betekenen voor de rechtbank Midden-Nederland, rekening houdend met piekbelasting, op één of beide locaties overcapaciteit. Met de concentratie van voorgeleidingen op één locatie kunnen twee rechters-commissarissen minder worden ingezet op de voorgeleidingen. Met de concentratie is de rechtbank ook beter in staat om de deskundigheid te waarborgen.

Bij de beslissing om de voorgeleidingen van gedetineerde verdachten voortaan in Utrecht te houden is voor het gerechtsbestuur van belang geweest dat vervoer voor de verdachte is geregeld en er (behoudens de advocaat) geen andere betrokkenen zijn bij de voorgeleiding. De voorgeleidingen zijn niet voor het publiek toegankelijk. Het vervolg van de strafprocedure vindt wel plaats in Lelystad. Ook de voorgeleidingen van minderjarige verdachten vinden zowel plaats in Lelystad als Utrecht, omdat er dan wel andere betrokkenen zijn. De ouder(s)/voogd(en) van de verdachte wordt/worden uitgenodigd aanwezig te zijn.

De zaaksverdeling over de locaties is in de Wet op de rechterlijke organisatie primair de bevoegdheid van de gerechtsbesturen. Zij zijn het beste in staat om in het belang van de kwaliteit en de organisatie van de rechtspraak te beoordelen wat nodig is en betrekken daarbij het belang van goede toegankelijkheid van de rechtspraak. In het regeerakkoord is opgenomen dat bestaande rechtbanken en gerechtshoven in beginsel niet worden gesloten. De relatief beperkte wijziging van de zaaksverdeling in Midden-Nederland past naar mijn oordeel binnen dit kader. Van sluiting van de rechtbanklocatie Lelystad is geen sprake.

TOM-zaken en OTP-zaken

Het gaat hier om zogenoemde OM-zittingen, waarbij vanuit het OM een transactievoorstel wordt gedaan waarmee strafvervolgning uitblijft. De rechtspraak is hier niet bij betrokken.

De afgelopen jaren heeft het OM voor het arrondissement Midden-Nederland TOM- en OTP-zittingen gehouden in het gemeentehuis van Lelystad, het Veiligheidshuis Flevoland in Almere en op 2 locaties in Utrecht. Er werd in Lelystad en Almere gemiddeld eens per maand een OTP-zitting gehouden met zeven zaken per zitting en twee keer per maand een TOM-zitting met tien zaken per zitting. Bij deze zittingen is de verdachte lang niet altijd aanwezig.

Het OM acht in de nieuwe situatie waarin TOM- en OTP-zaken niet meer in Lelystad en Almere worden behandeld, de reistijden verantwoord en zeker niet afwijkend van andere reistijden binnen het arrondissement of andere gebieden in Nederland. Bij de besluitvorming omtrent de plaats van TOM- en OTP-zittingen is verder meegewogen dat een dergelijke zitting doorgaans hooguit een eenmalige gebeurtenis is voor een burger, omdat bij recidive een gang naar de rechter zal volgen.

Het OM heeft de verwachting uitgesproken dat met de doorgevoerde wijziging de aanwezigheid van verdachten op zitting niet significant zal wijzigen. In 2018 heeft al een aantal OM-zittingen in Utrecht plaatsgevonden met zaken vanuit de Flevopolder. De opkomst was toen verge-

lijkbaar met OM-zittingen in Lelystad of Almere. In de zomer van 2019 zal de nieuwe situatie worden geëvalueerd waarbij met name wordt gezien of het besluit niet leidt tot een significante daling in opkomst van verdachten.

Het bepalen van de locatie waar TOM-zaken en OTP-zaken worden behandeld, is aan het betreffende arrondissementsparket en valt buiten de reikwijdte van de in het regeerakkoord gemaakte afspraken. De afwezigingen van het Openbaar Ministerie komen mij redelijk voor. Ik wacht de evaluatie van de nieuwe situatie af.

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker